

La revolució escolar de Ferrer i Guàrdia

El veritable educador és el que, contra les pròpies idees i voluntats, pot defensar l'infant

Francesc Ferrer i Guàrdia va néixer a Alella el 10 de gener del 1859 i va morir afusellat el 13 d'octubre del 1909 a Barcelona, acusat d'haver fomentat la Setmana Tràgica. Recordem el pedagog que el 1901 va crear l'Escola Moderna, i que pel seu ideari era considerat un revolucionari perillós. I ho fem recollint-ne 14 reflexions del seu llibre pòstum *L'Escola Moderna* (<http://eumoeditorial.com/escola-moderna-96352>) (Eumo Editorial). El va començar a preparar el juny del 1908 i la primera edició, de 15.000 exemplars, es va fer el 1912. Els pensaments que recollim giren al voltant de diversos eixos de l'educació: el dilema dels càstigs i dels premis, la coeducació dels dos sexes i de les classes socials i, sobretot, l'actitud i l'ideari amb què apostava per la renovació de l'escola.

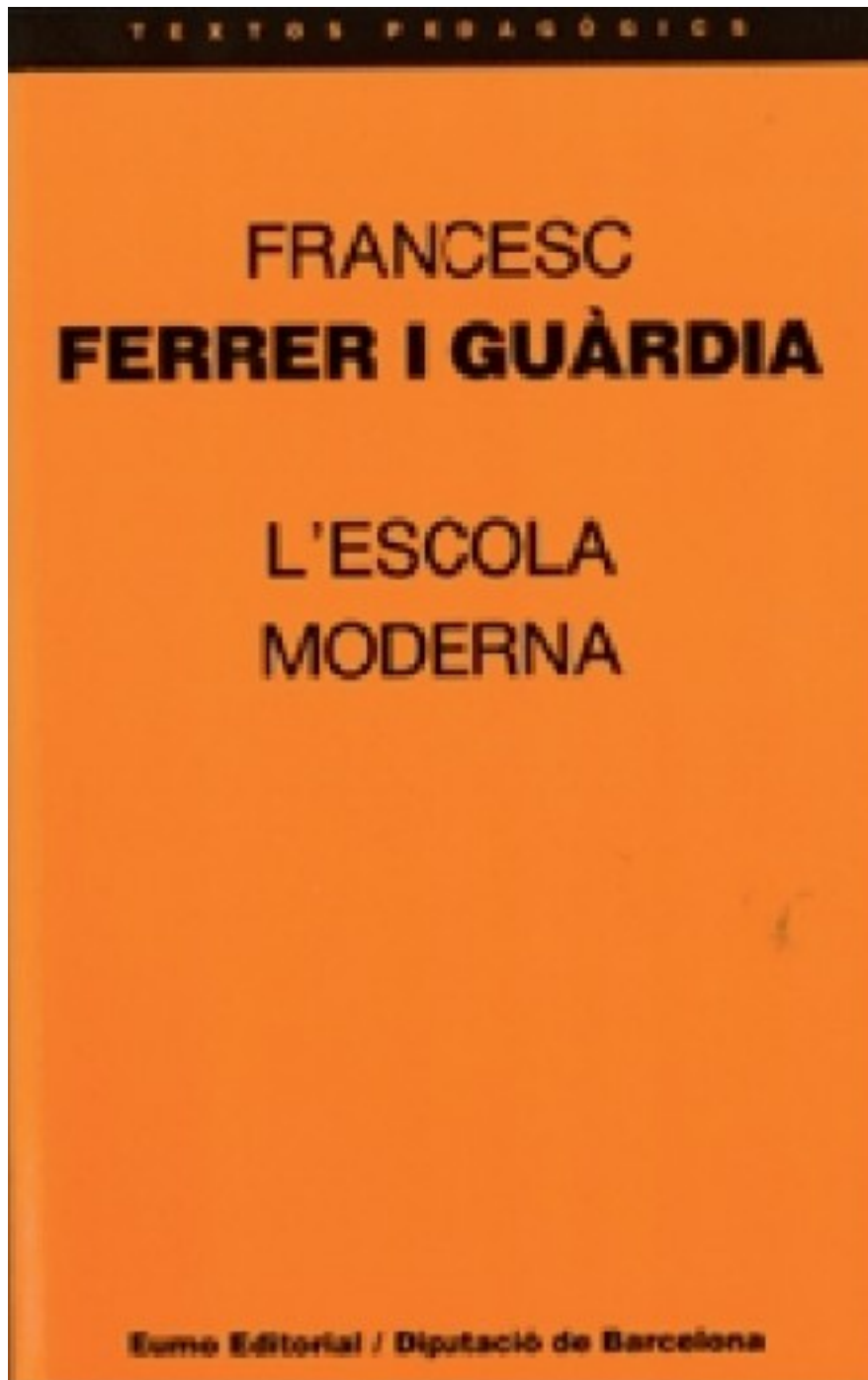

Foto: World Bank Photo Collection

1. Admesa i practicada la coeducació de nens i nenes i de rics i pobres, és a dir, partint de la solidaritat i de la igualtat, no volíem crear una nova desigualtat, i per tant, a l'Escola Moderna no hi havia ni premis, ni càstigs, ni exàmens en què hi hagués alumnes ensuperbits amb la nota d'«excel·lent», alumnes mediocres que es conformessin amb la vulgaríssima nota d'«aprovat», ni infeliços que patissin l'oprobri de veure's menystinguts perquè eren incapaços.

- 2.** Els elements morals que inicia en la consciència de l'infant aquest acte immoral qualificat d'examen, són: la vanitat enfollidora dels altament premiats; l'enveja rosegadora i la humiliació, obstacle de sanes iniciatives, en els qui han claudicat, i en uns i altres, i en tots, els principis de la majoria dels sentiments que formen els matisos de l'egoisme.
- 3.** La coeducació de pobres i rics, que posa en contacte els uns amb els altres en la innocent igualtat de la infantesa, per mitjà de la igualtat sistemàtica de l'escola racional, aquesta és l'escola bona, necessària i reparadora.
- 4.** Vaig aconseguir tenir nens de totes les classes socials per refrondre'ls tots en la classe única; adoptant un sistema de retribució acomodat a les circumstàncies dels pares o encarregats dels alumnes; no tenint un tipus únic de matrícula, sinó practicant una mena d'anivellament que anava des de la gratuïtat a les mensualitats mínimes, a les mensualitats mitjaneres, fins a les màximes.
- 5.** El propòsit de l'ensenyament de referència és que els infants de l'un i de l'altre sexe tinguin una educació idèntica, que de manera semblant desenvolupin la intel·ligència, purifiquin el cor i temperin les voluntats.
- 6.** Aquesta evolució es realitzarà en el sentit de la llibertat, perquè estic convençut que la violència és la raó de la ignorància, i que l'educador veritablement digne d'aquest nom ho obtindrà tot de l'espontaneïtat, perquè coneixerà els desitjos de l'infant i sabrà secundar-ne el desenrotllament donant-li més àmplia satisfacció possible.
- 7.** Els governs s'han encarregat sempre de dirigir l'educació del poble, i saben millor que ningú que el seu poder està gairebé totalment basat en l'escola, i per això la monopolitzen cada vegada amb més obstinació. Ja no és possible que el poble continuï ignorant; se'l necessita instruint perquè la situació econòmica d'un país es conservi i progressi contra la competència universal.
- 8.** Ah, què no s'ha esperat i s'espera encara de la instrucció! La major part dels homes de progrés ho esperen tot.
- 9.** Tot el valor de l'educació resideix en el respecte de la voluntat física, intel·lectual i moral de l'infant.
- 10.** L'educador imposa, obliga, violenta sempre; el veritable educador és el que, contra les pròpies idees i voluntats, pot defensar l'infant.
- 11.** No tenim por de dir-ho: volem homes capaços d'evolucionar incessantment; capaços de destruir, de renovar constantment els mitjans i de renovar-se ells mateixos; homes la independència intel·lectuals dels quals sigui la força suprema, que no se subjectin mai a res; disposats sempre a acceptar el millor, feliços pel triomf de les idees noves i que aspirin a viure vides múltiples en una de sola.
- 12.** La societat tem aquests homes: no pot esperar-se, doncs, que mai vulgui una educació capaç de produir-los.
- 13.** Com aconseguirem el nostre objectiu? Posant-nos directament a la feina, afavorint la fundació d'escoles noves allà on sigui possible d'establir aquest esperit de llibertat que pressentim que ha de dominar tota l'obra de l'educació del futur.
- 14.** M'estimo més l'espontaneïtat lliure d'un infant que no sap res, que no pas la instrucció de paraules i la deformació intel·lectual d'un infant que ha patit l'educació que es dona actualment.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=FvkcSD1744>

L'Escola Moderna <http://eumoeditorial.com/escola-moderna-96352>

© Francesc Ferrer i Guàrdia
© d'aquesta edició: Eumo Editorial, 1990

